



Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 114/17
Λουξεμβούργο, 9 Νοεμβρίου 2017

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-359/16
Ömer Altun κ.λπ. κατά Openbaar Ministerie

Κατά τον γενικό εισαγγελέα H. Saugmandsgaard Øe, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν, σε περίπτωση απάτης, να μη λάβουν υπόψη το πιστοποιητικό κοινωνικής ασφάλισως των αποσπασμένων εργαζομένων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η απάτη που συνδέεται με την έκδοση των πιστοποιητικών E 101 των αποσπασμένων εργαζομένων συνιστά απειλή για τη συνοχή των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισως των κρατών μελών και υπονομεύει την ισότητα των όρων εργασίας στις εθνικές αγορές εργασίας

Στο πλαίσιο έρευνας για την απασχόληση του προσωπικού βελγικής επιχειρήσεως που δραστηριοποιείται στον οικοδομικό τομέα (Absa), οι υπηρεσίες της Κοινωνικής Επιθεωρήσεως του Βελγίου διαπίστωσαν ότι η επιχείρηση αυτή δεν απασχολούσε, στην πραγματικότητα, προσωπικό επί πλείονα έτη και ανέθετε καθ' υπερβολαβία το σύνολο των χειρωνακτικών εργασιών σε βουλγαρικές επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις αυτές δεν ασκούσαν σχεδόν καμία δραστηριότητα στη Βουλγαρία και αποσπούσαν εργαζομένους ώστε αυτοί να παρέχουν εργασία στο Βέλγιο καθ' υπερβολαβία για την Absa, εν μέρει με τη διαμεσολάβηση και συνεργασία άλλων βελγικών εταιριών. Η απασχόληση των εργαζομένων αυτών δεν δηλώθηκε στον βελγικό φορέα ο οποίος είναι αρμόδιος για την είσπραξη των εισφορών κοινωνικής ασφάλισως, διότι οι εργαζόμενοι αυτοί διέθεταν πιστοποιητικά E 101 χορηγηθέντα από τον αρμόδιο βουλγαρικό φορέα, τα οποία πιστοποιούσαν την υπαγωγή τους στο βουλγαρικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισως¹.

Οι βελγικές αρχές υπέβαλαν στον αρμόδιο βουλγαρικό φορέα αιτιολογημένη αίτηση για την ανάκληση των εν λόγω πιστοποιητικών E 101, αλλά αυτός παρέλειψε να αποφανθεί. Στη συνέχεια, άσκησαν δικαστικές διώξεις κατά των υπευθύνων της επιχειρήσεως, υπό την ιδιότητά τους ως εργοδότη, προστηθέντος ή εντολοδόχων, πρώτον, διότι απασχόλησαν ή επέτρεψαν να απασχοληθούν αλλοδαποί οι οποίοι δεν διαθέτουν άδεια διαμονής στο Βέλγιο άνω των τριών μηνών ή άδεια εγκαταστάσεως, χωρίς προηγουμένως να έχουν αποκτήσει άδεια προσλήψεως συναφώς, δεύτερον, διότι παρέλειψαν κατά την ανάληψη εργασίας από τους εργαζομένους να υποβάλουν την εκ του νόμου δήλωση στον οργανισμό ο οποίος είναι αρμόδιος για την είσπραξη των εισφορών κοινωνικής ασφάλισως και, τρίτον, διότι παρέλειψαν να υπαγάγουν τους εργαζομένους στο βελγικό ίδρυμα κοινωνικής ασφάλισως.

Με απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2015, το hof van beroep Antwerpen (εφετείο Αμβέρσας, Βέλγιο) καταδίκασε τους ενδιαφερομένους, καθόσον διαπίστωσε ότι τα πιστοποιητικά E 101 αποκτήθηκαν «με δόλια μέσα, δια της παρουσιάσεως των πραγματικών περιστατικών με τρόπο που δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα, για την παράκαμψη των κατά την κοινοτική νομοθεσία προϋποθέσεων της αποσπάσεως και έτσι για την απόκτηση οφέλους το οποίο δεν θα αποκομιζόταν χωρίς αυτή την απάτη».

¹ Το εν λόγω πιστοποιητικό E 101 αντιστοιχεί σε έντυπο το οποίο έχει συνταχθεί από τη διοικητική επιτροπή για την κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων, η οποία έχει συσταθεί εντός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Από 1ης Μαΐου 2010, το πιστοποιητικό E 101 μετονομάστηκε σε φορητό έγγραφο A1, σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1) και 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 (ΕΕ 2009, L 284, σ. 1).

Επιληφθέν της υποθέσεως, το hof van Cassatie (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Βέλγιο), αποφάσισε να υποβάλει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο. Ζητεί να διευκρινιστεί αν δικαστήριο του κράτους μέλους υποδοχής μπορεί να ακυρώσει ή να μη λάβει υπόψη πιστοποιητικό E 101, εάν τα πραγματικά περιστατικά που υποβλήθηκαν στην κρίση του επιτρέπουν τη διαπίστωση ότι το εν λόγω πιστοποιητικό αποκτήθηκε ή χρησιμοποιήθηκε με δόλιο τρόπο.

Με τις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Henrik Saugmandsgaard Øe προτείνει στο Δικαστήριο να κρίνει ότι το πιστοποιητικό E 101 δεν δεσμεύει δικαστήριο του κράτους μέλους υποδοχής, όταν αυτό διαπιστώσει ότι το εν λόγω πιστοποιητικό αποκτήθηκε ή χρησιμοποιήθηκε με δόλιο τρόπο. Στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο μπορεί να μη λάβει υπόψη το πιστοποιητικό αυτό.

Ο γενικός εισαγγελέας υπενθυμίζει, καταρχάς, την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου κατά την οποία το πιστοποιητικό E 101 δεσμεύει τους φορείς του κράτους μέλους υποδοχής. Επομένως, τα δικαστήρια του εν λόγω κράτους μέλους δεν μπορούν να ελέγξουν το κύρος του πιστοποιητικού αυτού, εφόσον αυτό δεν έχει ανακληθεί ή κηρυχθεί ανίσχυρο. Πάντως, ο γενικός εισαγγελέας τονίζει ότι το ζήτημα που υπέβαλε το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο είναι καινοφανές. Πράγματι, στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο καλείται να κρίνει αν οι εκτιμήσεις στις οποίες στηρίζεται η σχετική με τον δεσμευτικό χαρακτήρα του πιστοποιητικού E 101 νομολογία του ισχύουν επίσης στην περίπτωση απάτης που διαπιστώνεται από δικαστήριο του κράτους μέλους υποδοχής.

Επισημαίνει συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι πολίτες δεν μπορούν να επικαλούνται δολίως ή καταχρηστικώς τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης. Τούτο σημαίνει ότι, στην περίπτωση αυτή, οι ενδιαφερόμενοι δεν μπορούν να επικαλεστούν το εν λόγω πιστοποιητικό και ότι εφαρμόζεται ο γενικός κανόνας, δυνάμει του οποίου ο εργαζόμενος υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ασκεί τη μισθωτή δραστηριότητά του.

Ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά, στη συνέχεια, ότι η αντίθετη λύση θα κατέληγε σε απαράδεκτο αποτέλεσμα. Πράγματι, το γεγονός της διατηρήσεως του δεσμευτικού χαρακτήρα του πιστοποιητικού, στην περίπτωση απάτης που διαπιστώνεται από δικαστήριο του κράτους μέλους υποδοχής, θα σήμαινε, αφενός, ότι οι υπεύθυνοι της απάτης θα μπορούσαν να αντλήσουν όφελος από τις απατηλές ενέργειές τους και, αφετέρου, ότι το δικαστήριο αυτό θα έπρεπε, σε ορισμένες περιπτώσεις, να ανεχθεί ή και να εγκρίνει την απάτη. Επιπλέον, η απάτη που συνδέεται με τη χορήγηση των πιστοποιητικών E 101 συνιστά απειλή για τη συνοχή των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών. Εξάλλου, η χρήση των πιστοποιητικών E 101 που αποκτήθηκαν ή χρησιμοποιήθηκαν με δόλιο τρόπο συνιστά μορφή αθέμιτου ανταγωνισμού και υπονομεύει την ισότητα των όρων εργασίας στις εθνικές αγορές εργασίας.

Διευκρινίζει, πάντως, ότι η απάτη πρέπει να αποδειχθεί στο πλαίσιο κατ' αντιμωλία διαδικασίας που συνοδεύεται από νόμιμες εγγυήσεις για τους ενδιαφερομένους και τηρουμένων των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους, ειδικότερα του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής. Στο πλαίσιο αυτό, στις αρμόδιες αρχές εναπόκειται να προσκομίσουν την απόδειξη της υπάρξεως απάτης, δηλαδή να αποδείξουν επαρκώς κατά νόμο, αφενός, ότι οι προϋποθέσεις δυνάμει των οποίων χορηγήθηκε το πιστοποιητικό δεν πληρούνται εν προκειμένω (αντικειμενικό στοιχείο) και, αφετέρου, ότι οι ενδιαφερόμενοι εκ προθέσεως απέκρυψαν το γεγονός ότι οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνταν (υποκειμενικό στοιχείο). Μόνον υπό τις ειδικές αυτές περιστάσεις μπορεί δικαστήριο του κράτους μέλους υποδοχής να καταλήξει στο συμπέρασμα περί υπάρξεως απάτης, που επιτρέπει στο δικαστήριο αυτό να μη λάβει υπόψη το πιστοποιητικό.

Τέλος, όσον αφορά τις έννομες συνέπειες της διαπιστώσεως απάτης, ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει ότι η αρμοδιότητα του δικαστηρίου του κράτους μέλους υποδοχής περιορίζεται στο να μη λάβει υπόψη το πιστοποιητικό και ότι η διαπίστωση απάτης δεν μπορεί να παραγάγει αποτελέσματα παρά μόνον έναντι των αρμοδίων αρχών του εν λόγω κράτους μέλους.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία ανατύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από την ανάπτυξη των προτάσεων διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106